

RITVA LIISA POHJALAINEN
VAIHTAA SUUNTAA

FUNKISHENKEÄ JA UUTTA LUOVUUTTA

Yaatesuunnittelija-legenda Ritva Liisa Pohjalainen, 59, elää Kuopionkodissaan uovuuden riemukasta vaihetta. Funkishenkisen talonsa valkoisten seinien sisällä Ritva Liisa hakee muotoa suunnittelemlleen lasiveistoksille ja miettii keramiikkakattauksia oman uuden yrityksen puitteissa.

TEKSTI » PAULA ILVETSALO – KUVAT » JOHANNA KINNARI

Taiteilija Pauna Pohjalaisen veistos seisoo korkean olohuoneen ikkunaseinustalla. Olohuoneen perällä on Ritva Liisan työhuone veto-ovien takana. Mallinuken päällä on balettitanssija Sini Länsivuorelle suunniteltu puku. Ballerina esiintyy Ritva Liisa Pohjalaisen näyttelyn avajaisissa syksyllä Kuopion Musiikkikeskuksessa.

Taloa rytmittävät valkoiset marmorilattiat

ULKONA KEVÄTPÄIVÄ VALAISEE lumipeitteistä järvenrantamaisemaa. Sisällä portaaitten alla matalan hyllystön päällä kurkottelevat kaulojaan valmiit mallit joutsenmaljakoiksi. Keittiön pöydälle on katettu aamiainen lehdille, hauskoille keramiikka-astioille.

Joka puolella kodissa on läsnä kuumeinen tekemisen tunnelma. Eikä ihme sillä Ritva Liisa esittelee ensimmäistä omaa keramiikka- ja lasimallistoaan jo syksyn Habitare-messuilla.

Ritva Liisa Pohjalainen vaihtoi runsas vuosi sitten teollisuuden tiukat aikataulut yksityisyrittäjän ja taiteilijan luovaan arkeen. Samalla hän luopui pitkästä urastaan suomalaisen teollisen vaateen uudistajana. Monet meistä muistavat Piretan talvitakit, PTA:n iloiset neuleet ja Rils' in mannermaisiet bleiserit ja housupuvut.

Kuopiossa kotitalon työpöytää kuormittavat aikaisemmasta työstä tuttujen papereitten rinnalla teräslangat ja verkot, putken lailla kaartuvat savimuotit, puhalletut lasipallot ja suikulat.

Ritva Liisa on paneutunut itselleen uusiin materiaaleihin talven aikana täydennyskoulutuksessa Kuopion taideakatemiassa. Jo ennen keramiikkaa ja lasia valmistuivat suunnittelijan omaa nimeä kantavat korumallistot kaksi vuotta sitten.

Itsepäisesti itäisessä Suomessa

Ritva Liisan turvapaikka on kaiken aikaa sijainnut Kallaveden rannalla saaristokaupungissa. Kaunislinjainen kivitalo

▲ Olohuoneen toisessa päässä on takkahuone Le Corbusierin kalusteinen. Olohuoneeseen teetettiin Ritva Liisa oman mallin mukaan mustaksi käsitellyt puupöytä ja -penkit. Peräseinällä on taiteilija Markus Konttisen maalaus ja pöytäryhmän yläpuolella taiteilija Markku Kolehmainen maalaus.

◀ Makuuhuoneen sänky teetettiin oman mallin mukaan Kuopiossa. Seinää vasten on Ritva Liisan keramiikkateos.

▼ Ylätasanteella näkyy talon postmoderni tyyli, kaartuvat kaiteet, lasipinnat ja portaikon metalliputket ovat osana talon rakenteita. Tasanteelta avautuu liukuovi makuuhuoneeseen ja päädyistä viherhuoneeseen. Ritva Liisa Pohjalainen perheineen on asunut kodikseen rakennuttamassaan talossa Kuopiossa, vaikka työt ovat vieneet maailmalle.

► – Ymmärrän isääni, joka pitkän uransa jälkeen rupesi huvikseen veistämään verstaassa pihan perillä puolintuja, Ritva Liisa sanoo.

”Tunnen itseni terveeksi ja nuoreksi”

◀ Keittiön pöydälle katettiin lehtiaiheella leikkitelevä astiasto. Keittiön keskuspöytä suunniteltiin ja toteutettiin jo kaksikymmentä vuotta sitten taloa rakennettaessa.

valmistui kaksikymmentä vuotta sitten. Tuolloin nuorina aikuisina Ritva Liisa Pohjalainen ja hänen miehensä, yrittäjä **Yki Möttönen**, asettuivat itsepäisesti asumaan itäiseen Suomeen valtaviirtojen ulkopuolelle.

Kumpikin rakensi uransa maailmalla ja vakuutteli ihmettelijöille, ettei Kuopio sijaitse Italiasta tai New Yorkista katsottuna juuri Helsinkiä kauempana. Samalla kumpikin oli valmis puolustamaan pienen kaupungin ominaisuuksia. Maailmalla vain miljonäärit pystyvät asumaan väljästi veden äärellä ja silti kaupungin palvelujen keskellä.

Vuosien mittaan arkkitehti **Kimmo Ruotsalaisen** piirtämä valkoinen talo on mukautunut upeasta, funkista lainaavasta postmodernismista asukkaittensa näköiseksi kodiksi.

Perheen kahden pojan, **Jussin** ja **Villen**, tarpeita on kuunneltu pitkän matkaa. Talo taipui lapsiperheen harrastusten mukana, kunnes aikuisiksi kasvaneet pojat muuttivat omiin koteihinsa.

Muutokset perheen ja talon elämässä ovat limittyneet sopivasti toisiinsa. Nyt pojilta vapautuneita työtiloja tarvitaan, kun talo täyttyy RLP Design -tuotemerkin moninaisista työvaiheista.

– Vanhin poikamme Jussi valmistui sopivasti kaupalliselle alalle. Hän tekee yrityksellemme muun muassa markkinatutkimuksia. Palon torjunta-alan yrityksensä myynyt Yki on tuotemerkin toimitusjohtaja ja vastaa rahoituksesta ja taloudesta, Ritva-Liisa kertoo keittiön pöydän ääressä ja asettelee lusikalla mätää omin käsin tekemälleen valkoiselle astialle.

Funkistyyli säilyi

Koti on säilyttänyt puhtaslinjaisen funkis-olemuksensa. Uuden elämänvaiheen alussa harkittiin myös talon täysremonttia. Yhdessä huomattiin, ettei haluta sen kaltaista muutosta. Uusi tyyli olisi pakottanut luopumaan esimerkiksi taideteoksista, joita on hankittu yhteisen matkan varrella.

Taloa rytmittävät valkoiset marmorilattiat ja mustat graniittipinnat sekä portaat, jotka laskeutuvat leveinä ja majesteettisina alas olohuoneeseen. Kahden kerroksen kodissa on järven puoli hulppeasti avoin kattoon asti. Maisema on aina osana mustavalkeaa sisustusta.

Olohuoneessa vietetään yhteistä aikaa, istutaan mukavilla sohvilla, kuunnellaan musiikkia ja keskustellaan. Ystävät tietävät, kuinka Ritva Liisan järjestämissä juhlissa on mieleen painuvan kauniit kattaukset ja viimeistä suupalaa myöten harkitut tarjoomukset.

Yläkerrassa on kolme huonetta ja viherhuone sekä valoisa tasanne. Täältä löytyy perheen ainoa televisio ja täällä miesväki voi rauhassa katsella urheilukisoja.

Uskallan kokeilla

Jos vilkaisee ajassa taaksepäin, tajuaa että Ritva Liisa Pohjalainen on ottanut ensiaskeleensa sisustuspuolelle juuri

kotinsa avulla. Täällä hän pystyi kokeilemaan jo vuosia sitten tekstiilien ja eri materiaalien kuten puun, silkkin ja pellavan ominaisuuksia samoin kuin itse suunniteltuja huonekaluja.

– Olen aina ihaillut keramiikka- ja lasiesineitä. Koulussa olen sukeltanut niiden avulla takaisin lapsuuden leikkeihin. Muistan kuinka kesälomillani Kalajoella leikin tädin maalaistalon pihapiirissä kepeillä ja kivillä, savella ja kävyillä.

Ritva Liisa sanoo tuntevansa suurta tekemisen riemua päästessään muokkaamaan tekstiilien ominaisuuksia saaveen ja lasiin.

– Ajattelen mielikuvaa läpikuultavasta, kauniisti laskeutuvasta kankaasta ja kuinka näky muuttuu todeksi lasissa. Tai kuinka pellavan karkea kudos painautuu osaksi lautasen pintaa.

– Tunnen itseni terveeksi ja nuoreksi, vaikka minun pitäisi olla jo eläkeputkessa. Ymmärrän isääni, joka pitkän uransa jälkeen rupesi huvikseen veistämään verstaassa pihan perillä puulintuja, Ritva Liisa sanoo.

Silti vielä vuosi sitten kesällä ratkaisu elämänmuutoksesta hirvitti. Entä jos siivet eivät kanno, jos uusia ajatuksia ei enää tule? Pelot hävisivät sitä mukaa, kun kädet oppivat taivuttamaan malliverkkoa entistä taitavammin ja pää rupesi ymmärtämään keramiikan ominaisuuksia.

– Uskallan kokeilla sellaista, mitä vain tällaisen vaatepuolelta tulleen untuvikon mieleen pälkähtää, Ritva Liisa Pohjalainen sanoo ja nappaa käteensä koululla tekemänsä munakupin. Esine on kierrätetty kupiksi kapeaksi leivotusta keramiikkanauhasta.

Valo leikkii pöydällä filigraanimaljakon pinnalla. Ritva Liisa näyttää suunnittelemaan huiveja joissa toistuu filigraanilasin raita ja lasin läpikuultavuus.

– Suunnittelija luo muotokielen ja tyylin. Valmis esine syntyy yhteistyönä paikallisten käsityöläisten kanssa tai Nuutajärven ammattipuhaltajien käsissä, hän selvittää työtapaansa.

Ritva Liisa sanoo, ettei hänen tarvitse valloittaa maailmaa tai tuottaa mielettömiä rahasummia.

– RLP Designin mallistot rakennetaan vuosien mittaan kerätyillä säästöillä ilman velkarahan mukanaan tuomia paineita.

Ritva Liisa on iloinen voidessaan työllistää joitakin paikallisia käsityöläisiä, ja samalla syntyy kauniita esineitä.

– Yksi suunnanmuutokseeni vaikuttavista käännekohtista oli matka Kiinan kangasmessuille. Messuilla huippumerkit metsästävät samoja trendejä, ja voittomarginaalien kasvu vaatii aina vain tehokkaampaa masuotantoa.

– Haluan nyt noudattaa omia ajatuksiani, joita eivät määritä jatkuva kasvu ja suuret voittomarginaalit. *

◀ Suuri ruokapöytä löytyi messumatkalla Italiaan ja saatiin tilattuna mustakantisena Kuopion kotiin. Tuolit ovat Rene Herbstin tuotantoa vuodelta 1929 ja edelleen tuotannossa. Jopa niin että tuolien istuinosan remmit voi uusia. Ruokailutilasta on avoin käynti vasemmalle keittiöön.

◀ Valkoiset astiat ovat Ritva Liisa Pohjalaisen käsin tekemiä. Munakuppi kiertyy kupiksi kapeaksi leivotusta keramiikkanauhasta.